

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут архітектури, будівництва та енергетики

Кафедра архітектури та містобудування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

архітектури, будівництва та енергетики

 Мазур М.П.

«31» 08 2018 р.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АРХІТЕКТУРИ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень

(рівень вищої освіти)

галузь знань

19 Архітектура та будівництво

(шифр і назва)

спеціальність

191 Архітектура та містобудування

(шифр і назва)

спеціалізація*

_____ (назва)

вид дисципліни

обов'язкова
обов'язкова /вибіркова

Робоча програма дисципліни «Історія української архітектури» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавр за спеціальністю «191 Архітектура та містобудування».

Розробник:

доцент кафедри архітектури
та містобудування, к.і.н.

 Федунків З. Б.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри архітектури та містобудування

Протокол від «31» 08 2018 року № 1.

Завідувач кафедри архітектури та містобудування Лукомська З. В.

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри архітектури та містобудування Лукомська З. В.

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «**Історія української архітектури**» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 3		Семестр _____	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3		3			
Кількість модулів	1		1			
Загальний обсяг часу, год	90		90			
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36		36			
лекційні заняття	18		18			
семінарські заняття	-		-			
практичні заняття	18		18			
лабораторні заняття	-		-			
Самостійна робота, год, у т.ч.	54		54			
виконання курсового проекту (роботи)	-		-			
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-		-			
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10		10			
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	18		18			
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16		16			
підготовка звітів з лабораторних робіт	-		-			
підготовка до екзамену	10		10			
Форма семестрового контролю	Екзамен		Екзамен			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета викладання дисципліни «Історія української архітектури» полягає в отриманні студентами фундаментальних знань з історії розвитку української архітектури від первісного суспільства до сучасності. Розвиток стилів української архітектури подається у контексті розвитку архітектури і будівництва усєї світової цивілізації та визначних осередків інших країн, що мали вплив на формування місцевих архітектурних традицій. Виклад епох і явищ подається на тлі загального перебігу історичних подій, розвитку суспільства та державності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, а саме:

1. Розуміти місце та історичну роль визначних архітектурних споруд у розвитку культури і державності українців, впливу на формування світогляду громадян України.
2. Знати хронологію розвитку архітектурної думки та будівельної техніки на наших землях у контексті історичного розвитку.
3. Знати основні пам'ятки архітектури України, що репрезентують кожну епоху та регіональну традицію.
4. Вміти на підставі зорового враження встановити стилєво-типологічну та хронологічну приналежність архітектурно виразних споруд; вміти розрізнити характерні ознаки регіональних традицій і архітектурних шкіл.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Тематичний план лекційних занять

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Історія української архітектури	18		1 - 7	
ЗМ 1	Історія української архітектури XVII ст. до н.е. - XVI ст. н.е.	8			
Т 1.1	Вступ до курсу історія української архітектури. Стародавня історія архітектури українських земель. 1. Вступ до курсу історія української архітектури. Класифікація архітектурно-будівельних епох. 2. Будівельна діяльність первісних спільнот на території України в добу палеоліту, мезоліту, неоліту, трипільської культури, бронзової доби. 3. Архітектура античних міст-держав північного Причорномор'я (Тіра, Ольвія, Херсонес, Пантікапей, Боспорське царство) та середньовічного Криму в часи Римської та Візантійської імперій. 4. Будівництво та архітектура ранніх слов'ян VII – X ст. Хорватське племінне об'єднання.	2			
Т 1.2	Архітектура Русі X – XII ст. та удільних руських князівств XIII ст. 1. Характеристика розвитку архітектури у ранній і пізній добі історії Київської Русі. 2. Основні типи будівель та споруд. 3. Характеристика розвитку архітектури доби удільних руських князівств. Іноземні впливи. 4. Архітектура Галицько-Волинського князівства	2		1 - 6	
Т 1.3	Загальні особливості розвитку архітектури й містобудування на українських землях у XIV – 1-й пол. XVI ст. 1. Фактори і чинники впливу на розвиток архітектури. 2. Технічно-будівельні особливості періоду. 3. Загальні риси розвитку містобудування. 4. Вплив магдебурзького права на розвиток містобудування.	2		1 - 8	
Т 1.4	Оборонне будівництво, сакральна і житлова архітектура на українських землях у XIV – 1-й пол. XVI ст. 1. Оборонні об'єкти. 2. Сакральна архітектура. 3. Житлова архітектура.	2		1 - 6	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
	4. Загальні особливості розвитку архітектури у XIV – 1-й пол. XVI ст.				
ЗМ 2	Історія української архітектури XVI ст. – до сучасності	10			
Т 1.5	Особливості розвитку архітектури на українських землях у 2-й пол. XVI – 1-й пол. XVII ст. 1. Історичні умови та основні тенденції розвитку архітектури 2-ї пол. XVI – 1-ї пол. XVII ст. 2. Італійські будівничі. Особливості ренесансу і бароко. 3. Містобудівні риси періоду, оборонна архітектура. 4. Сакральне і житлове будівництво.	2		1 - 8	
Т 1.6	Розвиток архітектури на українських землях у 1650-х – 1770-х рр. 1. Періодизація, історичні умови, чинники впливу, основні тенденції розвитку. 2. Розвиток містобудування. 3. Особливості стилю українського бароко. 4. Будівнича діяльність гетьмана Івана Мазепи	2		1 - 6	
Т 1.7	Епоха класицизму та історизму на українських землях у останній третині XVIII – XIX ст. 1. Особливості розвитку архітектури. Архітектура палаців і садиб. 2. Розвиток містобудування. 3. Архітектурна стилістика доби.	2		1 - 6	
Т 1.8	Архітектура України XX ст. 1. Тенденції розвитку української архітектури XX ст. 2. Стилї і напрямки розвитку архітектури у XX ст. 3. Український архітектурний модерн.	2		1 - 6	
Т 1.9	Розвиток архітектури та містобудування України на сучасному етапі. 1. Тенденції розвитку архітектури. 2. Тенденції розвитку містобудування на початку 21 ст. 3. Новітні стилі.	2		1 - 6	

Всього:

М1 – змістових модулів 2

3.2. Теми практичних занять

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Л-ра поряд. номер
М 1	Історія української архітектури	18	
ЗМ 1	Історія української архітектури XVII ст. до н.е. - XVI ст. н.е.	6	
П 1.1	Стародавня архітектура українських земель	2	
	1. Особливості житлобудування доби пізнього палеоліту, мезоліту, бронзової доби. Житло трипільців. 2. Менгіри, кромлехи, дольмени. Терношорське скельне святилище в Карпатах. 3. Архітектура Античних держав Північного Причорномор'я еллінського періоду. 4. Архітектура Античних держав Північного Причорномор'я римського періоду.		
П 1.2	Архітектура Русі кн. X – 1-ї пол. XIII ст., удільних князівств та Руського королівства XIII – XIV ст.	2	
	1. Культові і палацові споруди Києва: десятинна церква, Успенський собор Києво-Печерської лаври, Софія Київська, князівські палаци. 2. Архітектура Галицько-Волинського князівства: Галичина могила, Успенський собор, церква св. Пантелеймона, церква св. Кирила і Мефодія, княжі палаци. Волинські вежі кін XII – XIV ст. 3. Архітектура Чернігівського князівства. Спасо-Преображенський собор.		
П 1.3	Ренесансні традиції та їх інтерпретація в архітектурі та містобудуванні України XVI ст. – XVII ст.	2	
	1. Ренесансні традиції в архітектурі України 16-17 ст. 2. Міста з оборонними функціями: Жовква, Станиславів, Калуш, Маріямпіль, Кам'янець-Подільський. 3. Магнатські замки-резиденції XVI – XVII ст. Західної України: Золочів, Підгірці, Дубно, Олика. 4. Особливості планування кам'яниць		
ЗМ 2	Історія української архітектури XVI ст. – до сучасності	12	
П 1.4	Барокові традиції та їх інтерпретація в архітектурі та містобудуванні України XVII ст. – XVIII ст.	2	
	1. Стиль українського бароко. Архітектурний декор. 2. Характеристика розвитку міст. 3. Сакральні комплекси. 4. Житлові споруди.		
П 1.5	Особливості дерев'яної української архітектури XVI ст. – XVIII ст.	2	

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Л-ра поряд. номер
	1. Основні школи розвитку української дерев'яної архітектури. 2. Основні типи дерев'яних церков. 3. Особливості зрубних конструкцій (навести приклади зрубних конструкцій). 4. Каркасно-стовпова та зрубна конструктивна система.		
П 1.6	Класицизм та еkleктика в архітектура України 2-ї пол. XVIII – XIX ст.	2	
	1. Особливості ампіру та класицизму. 2. Нові містобудівні принципи планування міст України. 3. Архітектурні ансамблі центральної частини міст 19 ст. 4. Палацово-паркові комплекси і ансамблі.		
П 1.7	«Модерн», «еклектика» та «український національний стиль» у вітчизняній архітектурі кн. XIX – XX ст.	2	
	1. Характерні риси стилю «модерн» в Україні в 19 ст. 2. Основні особливості еkleктичного напрямку в українській архітектурі: неогрек, неоренесанс, необарокко, неороманіка, неоготика, неовізантійський стиль, неомавританський стиль. 3. Формоутворюючі особливості «Українського архітектурного модерну».		
П 1.8	Архітектура України XX століття.	2	
	1. Особливості розвитку архітектури: 1900-1939 рр., 1940-1960 рр., 1960-1980- рр. 2. Забудова населених пунктів, громадські та промислові споруди Центральної та Східної України. 3. Особливості українського архітектурного авангарду: функціоналізм, конструктивізм, архітектура тоталітарного періоду, органічна архітектура, експресіонізм.		
П 1.9	Розвиток архітектури та містобудування в Україні на сучасному етапі.	2	
	1. Тенденції розвитку архітектури та містобудування на початку 21 ст. 2. Розвиток багатоповерхової архітектури.		

3.4. Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виносить на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виносить на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносить на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Історія української архітектури	54		

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
ЗМ 1	Історія української архітектури XVII ст. до н.е. - XVI ст. н.е.	24		
T 1.1	Будівельна діяльність на теренах східної Європи найдавніших часів до середин 10 ст. Монументальна архітектура Київської Русі 10 – початок 11 ст	6	1-4	
T 1.2	Монументальне будівництво Києва 11– початок 12 ст	6	1-6	
T 1.3	Розвиток міст на Україні 17– початок 18 ст. Монументальна архітектура	6	1-6	
T 1.4	Барокове оздоблення давньоруських храмів Києва і Чернігова. Собор Св. Юра у Львові.	6	1-6	
ЗМ 2	Історія української архітектури XVI ст. – до сучасності	30		
T 1.5	Ансамблі монастирів. Планування, типи житлових, культових й оборонних споруд	6	7-14	
T 1.6	Архітектура України 2-ої половини 18– 19 ст. Містобудування. Розпланування нових міст	8	7-14	
T 1.7	Архітектура України 19 ст. Палацово-паркові комплекси і ансамблі	8	7-14	
T 1.8	«Модерн», «еклектика» та національні традиції в українській архітектурі кінця 19 - початку 20 ст. «український стиль» в цивільній архітектурі	8	7-14	

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Всеобщая история архитектуры в 12 томах / Государственный комитет по гражданскому строительству и архитектуре при Госстрое СССР, Научно-исследовательский институт теории, истории и перспективных проблем советской архитектуры. – Ленинград ; Москва : Издательство литературы по строительству, 1966-1977.

2. Історія української архітектури.(група авторів під редакцією В. Тимофійка) – К.: Техніка, 2003. – 472 с.

3. Історія української архітектури. За ред. В. Тимофійка. – К., 2003. – С. 21-48.

4. Вечерський В. Курс історії архітектури. – К., 2006. – С. 4-7, 11-13.

5. Мухортов М. Л. Історія мистецтв, архітектури й містобудування. Містобудування, архітектура й мистецтво України і Росії XIX – початку XX ст. – Наук. посібник. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 89 с.

6. Авдеева М. С. та ін. Історія архітектури та містобудування. Методичні рекомендації до практичних занять. – Харків, 2012. – 96 с.

7. Історія архітектури: навч. посібник в 3 ч. Ч. 2: Історія української архітектури / Васильченко В.І., Авдеева М.С., Солярська І.О, Авдеева Н.Ю. – К. : Освіта України, 2012. – 300 с.

8. Прибега Л. В. Дерев'яні храми українських Карпат. – К., 2007.

9. Січинський В. Історія українського мистецтва. – Нью-Йорк: НТШ в Америці, 1956.

10. Бокань В. Історія культури України: Навч. посібник / В. Бокань, Л. Польовий. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
11. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К., 2012. – 368 с.
12. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України / Ю. С. Асєєв, В. Д. Баран, І. А. Баранов. – К. : Наукова думка, 2001. – 1134 с.
13. Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинської держави / В. Александрович. – Львів : НАНУ, 1999. – 132 с.
14. Історія української культури у 5-ти т. Т. 2. Українська культура XIII – першої половини XVII ст. / В. С. Александрович, В. Г. Балусок, М. Б. Боянівська. – К. : Наукова думка, 2001. – 846 с.

4.2 Додаткова література

15. Культура і побут населення України: Навч. посібник / за ред. В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх. – К. : Либідь, 1993. – 288 с.
16. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.1. / за ред. М. Ю. Відейка. – К. : Укрполіграфмедіа, 2004. – 703 с.
17. Макаров А. Світло українського бароко. – К. : «Мистецтво», 1994. – 247 с.

4.3 Література та методичне забезпечення практичних занять

До теми 1:

- Відейко М. Шляхами трипільського світу (серія: Невідома Україна). – К.: Наш час, - 2008
- Крижицький С., Зубар В, Русяєва А. Античні держави північного причорномор'я. (серія: Україна крізь віки)– К. : Альтернативи, 1998. – 352 с., іл.
- Крыжицкий С. Ольвия. Историографическое исследование архитектурно-строительных комплексов. – К. : Наукова думка, 1985.
- Кугутяк М. Терношорське скельне святилище в Карпатах. – Івано-Франківськ, 2007. – 71 с.

До теми 2:

- Асєєв Ю. С. Архитектура Древнего Киева. – К. : Будівельник, 1982
- Рожко М. Тустань – давньоруська наскельна фортеця. – К.: Наукова думка, 1996.

До теми 3:

- Троневиц П. Луцький замок. – Луцьк, 2003.

До теми 5:

- Тимофієнко В. Єрошев В. Українська садибна архітектура другої половини XVIII – першої третини XIX ст. – К.: НДІТІАМ, 1993. – 43 с.: іл.

До теми 7:

- Вечерський В. Українська дерев'яна архітектура. – К.: Балтія-Друк, 2013. – 120 с.: іл.
- Народна архітектура українських Карпат XV – XX ст. (Гошко Ю., Кіщук Т., Могитич І, Федака П.). – К.: «Наукова думка», 1987
- Таранушенко С. А. Монументальна дерев'яна архітектура Лівобережної України / За ред. М. П. Бажана і Г. Н. Логвина. – К., 1976.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Дається детальна інформація про методи контролю знань студентів на лекціях, практичних та лабораторних заняттях. Зразок схеми нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5. За даними таблиці 5 на початку семестру розробляється робочий план дисципліни.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
------------------------------	-----------------------------

Контроль засвоєння теоретичних знань (практичні заняття)	90
Контроль засвоєння теоретичних знань (лекції)	10
Всього	100

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Схему нарахування балів при виконанні та захисті курсового проекту(роботи) наведено у відповідних методичних вказівках з курсового проектування.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни